

Καλλιτεχνική και ερωτική αυτοβιογραφία

Στην τελευταία παρακαταθήκη του **Μένη Κουμανταρέα** έρχονται να συλλειτουργήσουν τρία μυθιστορήματα

ΜΕΝΗΣ ΚΟΥΜΑΝΤΑΡΕΑΣ
Η σειρά της ερήμου

Εκδόσεις Πατάκη, σελ. 229, τιμή 12,80 ευρώ

ΤΟΥ
ΒΑΓΓΕΛΗ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

Ο *Θησαυρός του χρόνου*, το αυτοβιογραφικό και βαθιά εξομολογητικό μυθιστόρημα του Μένη Κουμανταρέα, που κυκλοφόρησε πέρυσι τέτοια εποχή, λίγο πριν από τον θάνατό του, δεν ήταν εν τέλει το κύκνειο άσμα του. Στα κατάλοιπά του βρέθηκε ένα ακόμη μυθιστόρημα: όχι ημιτέλες ή έστω σε προχωρημένη φάση αλλά έτοιμο να εκδοθεί, με κάποιες μόνο χειρόγραφες διορθώσεις στο δακτυλόγραφο, όπου είχαν επικολληθεί και ορισμένα δακτυλογραφημένα χαρτιά με

μικρές αλλαγές στο αρχικό κείμενο.

Η *Σειρήνα της ερήμου* είναι ένα διπλό μυθιστόρημα ή ένα μυθιστόρημα μέσα στο μυθιστόρημα. Στα χέρια ενός συντάκτη του πολιτιστικού ρεπορτάζ, ο οποίος εκτελεί και χρέη συμβούλου σε έγκριτο εκδοτικό οίκο, φτάνει το μυθιστόρημα ενός καινούργιου συγγραφέα: μια περιπέτεια που ξεκινάει από τις ερήμους της Βόρειας Αφρικής, όπου θα ταξιδέψουν τα μέλη μιας αρχαιολογικής αποστολής, έχοντας μαζί τους ως μεταφραστή έναν Έλληνα μεγαλωμένο στην Αίγυπτο, και συνεχίζεται στους δρόμους και στα μπαρ της Αθήνας,

Ο Μένης Κουμανταρέας

όπου θα επιστρέψει μετά το απροσδόκητο πέρας του ταξιδιού ο μεταφραστής. Ο μεταφραστής είναι το πρόσωπο που έχει γράψει το υποψήφιο για έκδοση βιβλίο: βιβλίο το οποίο διαβάσει σχεδόν κάθε βράδυ ο καλλιτεχνικός συντάκτης σε έναν επιστήθιο φίλο του με τη συνοδεία μπόλικου αλκοόλ και με την παρεμβολή ποικίλων σχολίων.

Το παρένθετο μυθιστόρη-

μα είναι ένα οδοιπορικό στη συνειδητοποίηση και στην παραδοχή της ομοφυλοφιλίας.

Το ταξίδι στην Αφρική μοιάζει να απελευθερώνει τον ήρωα από παλαιότερες φοβίες και προκαταλήψεις ανοίγοντας τον δρόμο για τον έρωτα με έναν νεαρό Μαροκινό, ο οποίος ωστόσο θα κλέψει όχι μόνο την καρδιά του αλλά και έναν από τους πολυτιμότερους πίνακες της συλλογής του. Το γεγονός θα ανοίξει έναν καινούργιο κύκλο περιπετειών με πλήθος παράξενες περιπλοκές οι οποίες δεν θα μειώσουν κατά το παραμικρό τον αισθησιασμό στον οποίο έχει παραδοθεί ο πρωταγωνιστής, χωρίς εκ παραλλήλου να μπορεί να παραμερίσει και το άλλο του πάθος: το πάθος του για γράψιμο που θα κυριαρχήσει σιγά-σιγά καθ' ολοκληρίαν.

Το πάθος όμως για γράψιμο και η βαθμιαία εξοικείωση με την ομοφυλοφιλία κυριαρχούν και στον αναγνώστη του παρένθετου μυθιστορήματος (θέλει κι εκείνος να γράψει βιβλίο, θέλει κι εκείνος να δοκιμάσει τις χαρές της ανδρικής σάρκας) και έτσι δεν έχουμε ένα παρένθετο και ένα κεντρικό μυθιστόρημα αλλά δύο αντικριστά μυθιστορήματα που τείνουν να

συγχωνευθούν το ένα μέσα στο άλλο.

Ο Κουμανταρέας χρησιμοποιεί στη *Σειρήνα της ερήμου* διάφορα προσώπια (πέρα από τον υποψήφιο μυθιστοριογράφο και τον αναγνώστη του). Να θυμίσω ότι το ίδιο κάνει και στον *Θησαυρό του χρόνου*, όπου ομολογεί να και η ερωτική συνθήκη: σκηνές διαρκούς έντασης που εναλλάσσουν τον πόθο με την αποστροφή την ώρα που η σεξουαλική έξαψη αναγκάζεται να συγκατοικήσει με την οικονομική συναλλαγή, ιχνυλατώντας τα σβησμένα όνειρα όσων κοινωνικά και φυλετικά περιθωριοποιημένων είναι πρόθυμοι να μετέλθουν το στιγίποτε προκειμένου να εξασφαλίσουν την επιβίωσή τους.

Στην τελευταία παρακαταθήκη λοιπόν του Κουμανταρέα έρχονται στην πραγματικότητα να συλλειτουργήσουν τρία μυθιστορήματα με κέντρο τους την καλλιτεχνική και την ερωτική αυτοβιογραφία. Και αν η λογοτεχνική αυτοβιογραφία δεν ταυτίζεται ακριβώς με την αλήθεια, ας κρατήσουμε από τα δύο τελευταία βιβλία του Κουμανταρέα το ουσιώδες: πως δεν θέλησε να επαναπαυτεί ποτέ στο αυτονόητο, ούτε στην τέχνη ούτε στη ζωή του.